

https://www.reddit.com/r/Awwducational/comments/8n142h/the_aye_aye_a_lemur_known_for_its_unusual_method/

Ayouh

**Angano ho an'ny ankizy novokarin'i Catherine Rhiat
Narahan-tsary nataon'i Colette Mayeur
Fampafantarana ireo alan'i Madagascar
sy ireo biby ao anatiny**

Août 2020

Association pour la Sauvegarde des Lémuriens de Madagascar

<https://aslm59.wixsite.com/association>

GERP

www.gerp.mg

Ayuh dia varika kely monina ao amin'ny alan'ny Magadasikara.

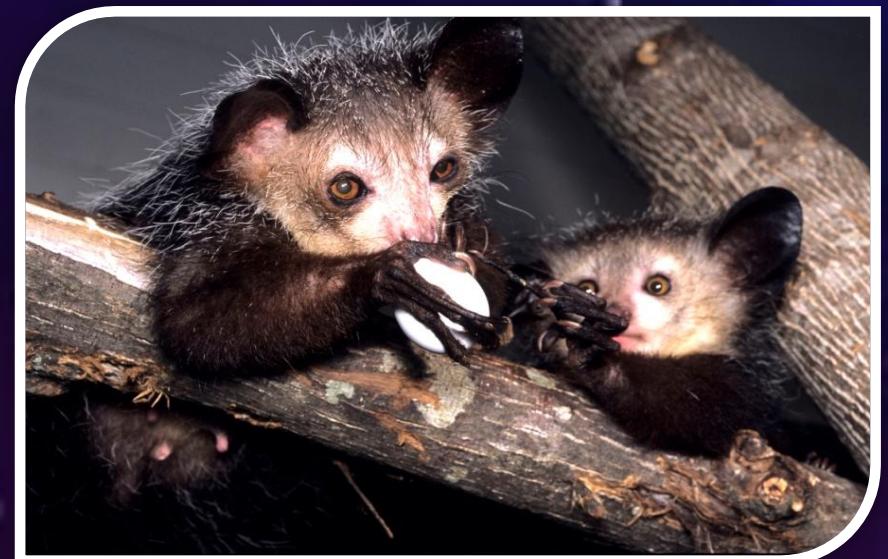

<http://www.swagmag.fr/les-animaux-les-plus-bizarres-sur-terre/>

Amin'ny atoandro izy no matory eo akaikin'ny reniny Aye aye, ao anatin'ny tranony eo anelanelan'ny sampankazo lehibe iray.

Rehefa tonga ny alina dia fohazin'ny reniny izy itady sakafo ao anaty ala.

<https://lemur.duke.edu/discover/meet-the-lemurs/aye-aye/>

© Catherine RHIAT

**Rehefa tonga ny maraina dia nody izy sy ny reniny raha.
Tonga i Saholy sy i Miaro hitsidika azy ireo.**

**Zaza vavy kely i Saholy, ary mpianadahy izy sy Miaro.
Mipetraka akaikin'ny ala izy ireo,
ka isan'andro dia tonga izy ireo manatitra voanio
hoan'i Ayouh naman'izy ireo.**

Photo Catherine RHIAT – Maromizaha 2019

**Nolavahany kely ilay voana coco, nantsofony
tao ilay tanany lava be.**

**Notsoahany rehefa feno ranon'ny coco,
mankafy izany ary mamerina misikotra indray.
Tena matsiro be !**

<https://news.mongabay.com/2013/03/researchers-sequence-aye-aye-genome-lemur-is-more-genetically-diverse-than-humans/>

Avrit 2020

© Catherine RHIAT

<http://www.arkive.org/aye-aye/daubentonia-madagascariensis/image-G6517.html>

Nantsoin'i Reniny i Ayough ka nanao veloma ireo namany dia niverina indray tao amin'ilay fandriany mafana.

Namihana ny reniny i Ayough ary ny reniny dia nitantara angano momban'ny varika dia natory izy.

Manan-danja be ny anio satria ampianatra an'i Ayough ihaza ireo biby kely anaty hazo ny reniny.

Kapokapohany "toc toc toc" amin'ilay tanany lava be ilay hodikazo raha toa ka maneno ohatran'ny poakaty dia misy biby kely.

<https://lemur.duke.edu/discover/meet-the-lemurs/aye-aye/>

**Ao izay dia lavahany amin'ilay nify lava eo aloha ilay hazo ary asitriny ao ny tanany lava ka sokiriny ilay olitra kely dia hoaniny.
Mmmm mamy ery !**

© Catherine RHIAT

Nahita biby kely olitra maro be izy ireo ka dia voky, noho ny tonga ny maraina dia nody izy ireo.

<https://www.treknature.com/gallery/Africa/Madagascar/North/Toamasina/photo134555.htm>

**Tamin'izay indrindra dia niazakazaka nanantona azy ny lehilahy iray ary nitabataba :
"ho vonoiko ianareo ry varika loza ireto !"**

Niakatra tao andamosin'dreniny Ayouh ary namonjy malaky ny tranony izy ireo. Soa ihany fa hainy ny mifindranfindra malaky amin'ireo ratsan-kazo.

Noho ny tonga tao an-tranony dia noraisin'i Ayouh ilay finday izay namboarin'i Saholy sy i Miaro namany : boaty kely izy io ary misy tady lava mifandray amin'ny boaty iray izay any amin'ireo namany.

Nikiaka mafy tao amin'ilay boty izy ary henon'i Saholy sy i Miaro, fantratr'izy ireo arak'izany fa tra-doza i Ayouh.

© Catherine RHIAT

Nandeha malaky izy ireo nanantona ny fatorian'i Aouyh sy ny reniny.

Noho ny tonga izy ireo dia nahita an'ilay Rangahy izay efa nanomboka nikapa ilay hazo. Nosakanan'izy ireo ilay Rangahy mba tsy hanapaka intsony ilay hazo.

**Tezitra mafy ilay rangahy :
ny rehetra efa mahafantatra fa ireo ratsy tarehy
ireo dia tsy mitondra hafa tsy loza ho an'izay
tany andalovany.
Ka avelao aho hamono azy ireo !"**

**Hoy i Miaro : TSIA , tsy mitondra loza izany ny Aye- Aye.
Fa tsaho izany. Mba fantatrao ve ny niandohan'ny izany tsaho izany ?**

"TSIA" hoy ilay Rangahy.

© Catherine RHIAT

Dia nitantara i Miaro : " taloha ela be hono, nisy olona maromaro nandeha tao anaty ala mba hanampaka hazo. Nifanena tamin'ny Aye- Aye izy ireo , izay Varika be maso sady manana ratsan-tanana mahia sady lava , miaraka amin'ny nify be ary rambo be volo.

**Natahotra mafy dia mafy ny iray dia maty teo noho eo.
Natahotra mafy ilay olona ka nijanona tampoka ny fony.**

Noho izany dia nahelin'ireo olona tamin'ny manodidina fa hoe nohozonin'ilay Aye- Aye no nahafaty. Ary nahelin'izy ireo maneran-tany izany hevi-diso izany.

<https://www.primatespark.com/aye-aye-fun-facts/>

**Hoy i Miaro nanohy :
"tena ilaina ny Aye- Aye.**

Alain'izy ireo izay olitra miafina ao anaty odikazo manimba ny hazo mba.

Ary mahatonga ny hazo ho salama tsara.

Nefa isika olombelona mila ny hazo. "

https://www.mindenpictures.com/search/preview/aye-aye-daubentonia-madagascariensis-digging-for-insects-in-tree-with-long/0_00557186.html

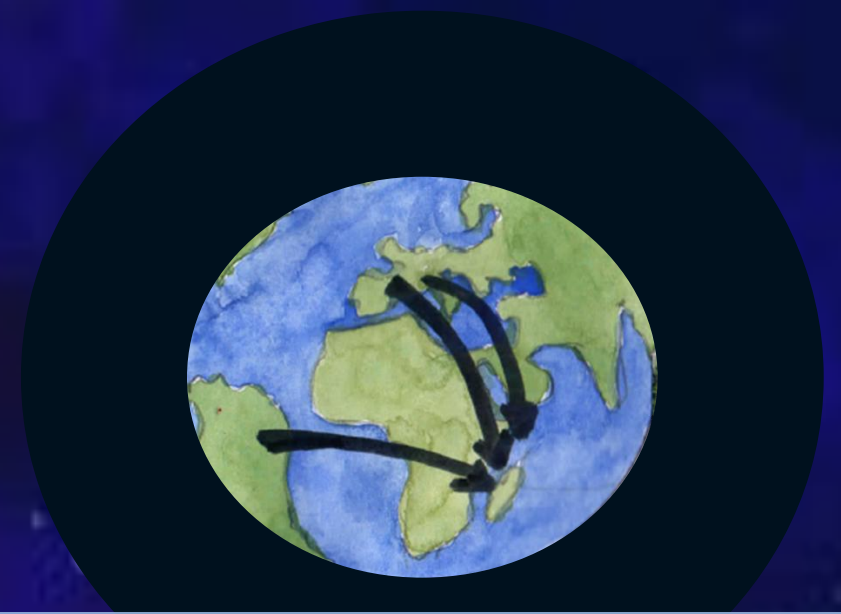
© Catherine RHIAT

Hoy koa i Saholy : “Olona maro avy any lavitra koa no tonga aty mba hijery ny Aye- Aye.

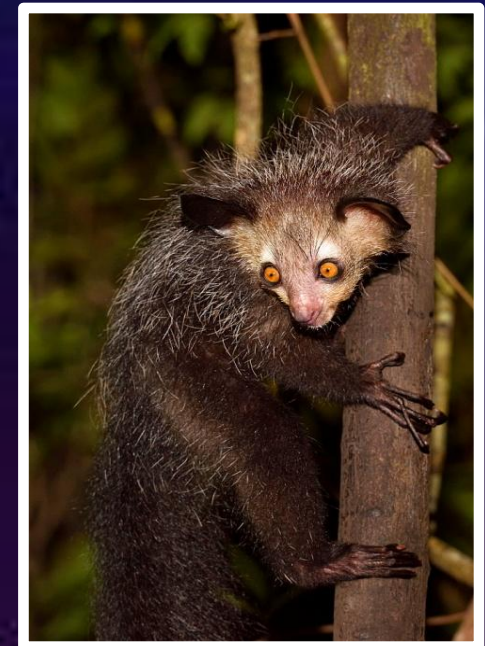
Izay mahatonga asa maro hoan’ny mponina”.

Gaga aok’izany ilay Rangah sady niteny hoe : “ Tonga aty ve izy ireo hijery ireo zava-dratsy ireo ?”

**Hoy i Saholy :
“ Tsy ratsy izany izy ireo.
Tsy ny endrika ivelany no manan-
daja fa ny hatsarana avy ao am-po.
Tena tsara fanahy ny Aye-Aye !”**

**Ary tamin'izay indrindra no nandrenesana
"CRAAKKK".**

**Indreo Ayouh sy ny mamany
niara- nitsambikina.**

**Tapaka ilay hazo ary nianjera tamin'ny tany,
niantsampy teny antanan'i Saholy sy Miaro
izy ireo.**

**Nanantona ilay Rangahy i Saholy ka hoy izy :
"izy no Ayouh.
Jereo anie fa mafatifaty izy e !"**

**Hoy ilay Rangahy : Ay ve tsy ratsy akory ny
Aye -Aye e, tsy ohatran'ilay lazain'ny olona.
Mafatifaty ery ito Varika kely ito miaraka
amin'ilay masobeny mavomavo sy ilay sofina
be sy ireo ratsantanany lava.**

<https://www.thelondoneconomic.com/business-economics/economics/aye-ayes-split-from-lemurs-in-africa-before-both-made-their-ways-to-madagascar/21/08/>

© Catherine RHIAT

Nanontany ilay rangahy Miaro « fantatrao ve fa maneran-tany, nalaina sary antsaina ny aye aye mba hanaovana ny sary mihetsika ?

Ny extra terrestre dia ohatra mivaingana. Tondroiny amin'ny tanany lava izao tontolo izao ary nataony hoe « trano ».

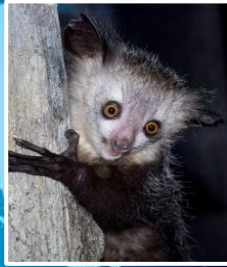

**Nisokatra ny sain'ilay rangahy :
" Eny marina, mitovy amin'ny Gizmo i Ayoub ,
ilay gremlin tsarafanahy miaraka amin'ny
sofony".**

Eny, marina izany hoy Miaro. Misy an'ilay sary miaina hoe " Madagascar" ary fanatatrao hoe iza no anisany tena malaza ao ? I Maurice, Aye -Aye izy".

I

<https://naturerules1.fandom.com/wiki/Aye-aye>

Nieritreritra izany ilay Rangahy ka vaky vava hoe :
"ary tian'ny olona eraky izao tontolo izao anie izany ny Aye-Aye !
Tokony ho tia azy ihany koa isika" .

<https://www.facebook.com/323800257814589/potos/pcb.1443779742483296/1443779372483333/?type=3&theater>

Nanohy koa i Saholy :
"Tokony hotiantsika mihitsy izy ireny.
Fantatrao ve fa eto Madagasikara ihany no misy azy ireny ary raha mitohy ny famonoana azy dia hanjavona eto amin'izao tontolo izao izy ireny ?

Gaga ilay rangahy :
"Noeveriko fa hoe misy Aye-Aye eraky izao tontolo izao".

Hoy i Saholy : "Sady ny zanaky ny Aye-Aye tena vitsy. Isaky ny 2 na 3 taona vao misy zanany iray ny Aye-Aye izany no maha mora lany tamingana, mila arovantsika malaky izy ireny !".

<https://lemur.duke.edu>

© Catherine RHIAT

Nanohy ny teniny ilay rangahy : "Mampalahelo fa ao amin'ny vohitra misy ahy, dia tsy faly amin'ny fisian'ny ayes-eyes ny mponina. Nambaran'izy ireo fa tena manimba ny voly voanio ataony ireto karazany ireto".

https://www.jungledragon.com/image/87335/aye-aye_15_palmarium_madagascar.html

Hoy i Miaro namaly : "Marina fa tia voanio izy ireo fa tsy tokony ho enjehantsika amin'izay izy ireo satria ny olombelona no nanimba ny ala mba nambolena sy niompiana omby.

Ny Aye-Aye anefa mila misakafo mba ho velona izay no mahatonga azy mihinana voanio.

Resy lahatra ilay rangahy : « eny marina izany, mazava amiko amin'izay hoe maninona izy ireo no arovana.

Nefa nosimbaiko izao ny tranony dia inona no tokony ataoko ?"

<https://www.naturepl.com/stock-photo-aye-aye-daubentonia-madagascariensis-at-night-madagascar-image01560436.html>

© Catherine RHIAT

Nanome soso-kevitra i Saholy nanao hoe :
"Andeha isika hanamboatra trano ho azy ireo amin'io hazo nokapainao.
Tokony ataontsika malaky satria hisandratra ny andro
nefa tsy mahazaka hazavana ny mason'izy ireo".

Niara niasa izy ireo ka fotoana fohy dia vita ilay trano.
Nampetrak'izy ireo teny amin'ny toerana ambony ka nitady ravina ny renin'i Aye-Aye nataony tao anatin'ilay trano mba ahafahany miaina tsara.
Taorian'ny fisaorana natao azy ireo dia nanadeha natory Ayouh sy ny reniny.

**Nilaza tamin'ilay rangahy i Miaro :
"Mbola misy asa hafa miandry antsika.
Nanapaka hazo ianao ka mila hambolena indray izy io.**

**Loharanon'Aina ny hazo.
Mila hazo daholo ny olona sy ny biby.
Manome sakafo antsika izy, manasitrana ary manalokaloka.
Mamelombelonaina rehefa mafana iny andro, ary miaro antsika
amin'ny rivodoza izy.**

**Taona maro no mifandimby vao lehibe
ny hazo iray.
Mila mieritreritra ho an'ireo taranaka
faramandimby isika".**

**Andao isika telo ho an'ny amin'ny taninjanakazo
ary hisafidy ny hazon'ny Madagaskara.
Ary niaraka namboly izany manodidina ny aty ala.**

Photo GERP - Rapport 2019

Nandritra ny resaka nifanaovany tamin'i Saholy sy i Miaro no nahatsapan'ilay Rangahy fa tsy biby mitondra loza velively ny Aye-Aye, tena ilaina izy ireny saingy efa tena vitsy ka tokony harovana.

Nanomboka teo dia nampita ny fahalalany izy .

Ary isan-taona dia lasa nikarakara ny fetin'ny Aye-Aye miaraka amin'ny mponina izy ireo.

© Catherine RHIAT

***Ny fiarovana ny zavaboaharin'i Madagasikara ho an'ny taranaka
amam-para dia tsy maintsy mandalo amin'ny fampahafantarana.***

Catherine Rhiat

Mpanoratra ary filohan'ny ASLM

Association pour la **Sauvegarde des Lémuriens de Madagascar**

<https://www.aslm-lemuriens.com/>

**Taorian'ny nahitako ny sarin'ireo Aye-aye maty novonoina niparitaka tetsy sy
teroa dia naoratra ity angano ity aho
mba tsy hiverenan'izany intsony mandakizay.**

**Hitondra fahalalana ka hahatongasaina fa
ny Aye aye dia tsy biby mitondra loza fa harenan'i Madagaskara.**

**Efa ho lany tamingana izy ireo ary
tokony handraisana fepetra malaky ny fiarovana azyireo.**

GERP

www.gerp.mg

Misaotra an'i

Pr Jonah Ratsimbazafy

Primatologue ary filohan'ny GERP

aho noho fanampiany sy ny fanohanany.

Groupe d'Etude et de Recherche sur les Primates de Madagascar